

ב. אין חילוק בין מחשבת 'הקטרה' או מחשבת 'אכילת מזבח'. [לכך הוציא הכתוב הקטרה בלשון אכילה, גבי דין פיגול].

ודוקא המחשב על אכילת אש המזבח, אבל המחשב באימורים על אכילת אש הדיוט – לא פיגול (עפ"י תוס'). ומשמע ברמב"ם שחולק (ע' קרן אורה וזבח תודה. וכן יתכן שרש"י בזבחים (לה סע"א) חולק. ע"ע מנחת חינוך קמד, ב).

ג. שיעור מחשבת אכילה ומחשבת הקטרה – בכזית. חצי זית מזה וחצי זית מזה – אינם מצטרפים (ואפילו לרבי אליעזר שסובר מחשבים מאכילת אדם לאכילת מזבח. כן מתבאר לעיל יב:).
לדעת רבי אלעזר (בן שמוע) לא חל פסול אלא אם חושב להקטיר הקומץ כולו ולא כזית ממנו (כ"מ בגמרא לעיל יא:).

חישב בלשון 'אכילת אש', מצטרף חצי זית עם חצי זית שחישב על אכילת אדם (עפ"י זבחים לא. ולכאורה ה"ה כשחישב על 'אכילת מזבח' – עתוס').

ד. החושב מחשבת הינוח בדם – רבי יהודה פוסל. ואפילו בלהניח מקצת מן הדם, גזרה אטו כולו שבוה פסול מדאורייתא [אבל אין חיוב 'כרת' באכילתו]. ולתנא קמא כשר. (ולרבי אלעזר – מחלוקת רבי אליעזר וחכמים).

א. מרש"י משמע שרק במקצת דמו מכשיר ת"ק, ואולם התנא בזבחים (לה-לו) חולק על מחשבת הינוח כלל, אפילו בכולו.

ב. מחשבת הנחת אימורין לרבי יהודה, כתבו התוס' שאינה פוסלת אלא מדרבנן [וכיו"ב צדדו התוס' בזבחים (לו) אודות מחשבת הוצאת אימורין לאחר עבודת הדם, שאינה פוסלת]. והנצי"ב כתב שלא נפסלו אלא האימורים לבדם, והבשר ייאכל.

ג. כתבו התוס' שלמסקנא אם חשב לשתות דמו או לאכול אימורים, אינו נידון כמחשבת הינוח, מאחר ואינו מפרש שלא לזרוק ולהקטיר, ויכול לשתות לאחר זריקה או לאכול האימורים לאחר העלאתם למזבח ומשילת האור בהם.

ובספר שפת אמת צידד לפרש דבריהם באופן אחר, ולדבריו אם חשב לשתות כל דמו – הרי זה כמחשבת הינוח.

דף יח

לא. א. יציקה ובלילה, האם חסרוגן מעכב בכשרות המנחה? ומה הדין כשעשאן זר?

ב. האם פתיתת המנחה מעכבת בכשרותה? ומה הדין כשפתתה יותר מדי?

ג. אלו עבודות אינן כשרות אלא בכהנים, וכל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בהן?

א. שנינו שהיציקה – יציקת השמן שלאחר נתינת הסולת. כדלהלן עד] אינה מעכבת. ופרשו בגמרא שאם לא יצק כלל – המנחה פסולה (ששנה עליה הכתוב לעכב. וגם משום שנאמר ויצקת... מנחה היא). רק הכוונה שלא יצק כהן אלא זר.

א. יש אומרים שאף לכתחילה מותר. ויש אומרים שעכ"פ אין נוהגים כן (ערש"ש). ויש מי שצדד שאסור מדרבנן (שפ"א). ויש מי שכתב שאף מוזהר על כך מהתורה ולוקה (ע' מרכבת המשנה פסח"מ יא, ז).

ב. בכלל 'לא יצק' – שיצק בחוץ, או יצק קוף, או שהעביר הסולת לכלי חול ויצק שם שמו, וכן כל שינוי בצורת היציקה, שעשאה שלא כמצותה (עפ"י חזו"א כה, יא).

הבלילה אינה מעכבת, שאם לא בלל כלל – כשרה. ואולם אם אין המנחה ראוייה לבילה, כגון מנחה של ששים ואחד עשרון – הבילה מעכבת.

רב נחמן רצה לומר שמנחת כהנים, וללשון אחרת אף מנחת ישראל שאין בה קמיצה דהיינו מנחת נסכים – יציקה ובלילה בור פוסלות בהן, שהואיל ואין בהן קמיצה לכך הן צריכות כהונה מתחילתן. ורבה הקשה על כך. והסיקו שאין חילוק בדבר אלא שלדעת רבי שמעון בברייתא יציקה ובילה בור פוסלת. אפשר שלשיטת רבי שמעון אם לא נבללה כלל כשרה, ואפשר שפסולה. התוס' צדדו בזה (וע' במפרשים).

ב. לא פתת או פתת יותר מדי – כשרה.

רבי שמעון פוסל פתיתה בור. ואפשר שלשיטתו הפתיתה מעכבת, וכנ"ל לענין יציקה ובלילה.

ג. רבי שמעון מנה בברייתא חמש עשרה עבודות שאינן כשרות אלא בכהנים, וכל כהן שאינו מודה בעבודה – אין לו חלק בהן: יציקות; בלילות; פתיתות; מליחות; תנופות; הגשות; קמיצות; הקטרות; מליקות; קבלות; הזאות; השקאת סוטה; עריפת עגלה; טהרת מצורע; נשיאת כפים (בפנים ובחוץ). לסתם מתניתין – היציקות והבלילות כשרות בור, כנ"ל.

א. כתבו התוס' שישנן עבודות נוספות שאינן כשרות אלא בכהנים, והתנא שיירן: תרומת הדשן, סידור מערכה, שני גיזרי עצים, דישון מזבח הפנימי והמנורה, לחם הפנים ובוזיכי הלבונה.

ב. המליחה גם היא כשרה בור לתנא דמתניתין (עפ"י רמב"ם פסוה"מ יא, ז ובפירוש המשנה. ואמנם אסור לכתחילה – ע' במובא לעיל לענין קמיצה ובלילה בור).

ג. הקטרת הקומץ בור – פסולה לדברי הכל [כמו זר שזרק הדם על המזבח בזבחים]. זר שהקטיר אימורים; נחלקו האחרונים האם נפסלו בכך [כשמשלה בהם האור] אלא שאין מורידים אותם מהמזבח כשאר קדשים שנפסלו בקודש (עפ"י חמדת שלמה אה"ע יז; חזו"א זבחים יט, לא מב), אם לאו (ע' חמדת שלמה שם טו מהגאון מליסא).

ד. בדין הגשה בור – ע' במובא לעיל ט.

ה. לדעת בה"ג (כפי שפרשה הרמב"ן בהשגותיו לספר המצוות, שרש יב), העבודות שנמנו בברייתא, כל אחת ואחת מהן נמנית כמצוה בפני עצמה במנין המצוות. והכהן מברך על כל אחת ברכת המצוה. ואילו הרמב"ן (שם) אינם מונים כל אחת מצוה לעצמה.

ונחלקו אחרונים בדעת הרמב"ם האם מברכים על כל אחת ברכה, או אין מברך אלא על עבודה גדולה וכל השאר טפלות לה ונפטרות בברכתה (ע' לב שמח שם; משנה למלך ריש הל' מעה"ק. והרמב"ן נקט לברך. וכן מובא באבודרהם בשם ר"י בן פלט. וכ"כ רש"י בעירובין נ. על תנופה וסמיכה. ואולם בעל העיטור (ציצית) והראב"ד (תמים דעים קעט) כתבו שאין מברכים על תנופה וסמיכה והגשה).